

Datum: 13.01.2015
Medij: Pink
Emisija: Dobro jutro
Autori: Redakcija
Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Kraj	Trajanje
Emisija	13.01.2015 07:00:00	13.01.2015 12:00:00	300:00
Prilog	13.01.2015 07:58:00	13.01.2015 08:11:11	13:11

Naslov: Gost Vesna Marjanović

4072

Voditelj

Pravoslavni narodi koji poštuju Julijanski kalendar večeras dočekuju Pravoslavnu novu godinu koja je na našim prostorima poznata kao Srpska nova godina. Kakvi su običaji vezani za ovaj praznik, tema o kojoj ćemo sada razgovarati sa etnologom Vesnom Marjanović, ona je muzejski savetnik u Etnografskom muzeju, želimo vam dobro jutro.

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Dobro jutro.

Voditelj

Odakle Srbima Srpska nova godina, koliko je dugo slavimo već?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Pošto smo sve do kraja Prvog svetskog rata računali vreme po Julijanskom kalendaru, tek onda je prihvaćen građanski koji su u Evropi prihvaćeni još od 16. veka. Mi imamo tu nekako od kraja Prvog svetskog rata, mi imamo tu mogućnost da slavimo dve nove godine.

Voditelj

Dobar turistički potencijal, rekli bi oni koji se bave turizmom?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Jeste, međutim u narodu, u tradicionalnom modelu ponašanja u našem društvu se nije svetkovala ova nova godina, već je to poznato kao mali Božić. Dakle imali smo Božić i nešto što ide sedam dana po Božiću i svi običaji koji su bili relevantni Božiću i Badnjem danu nekako u svedenoj formi se danas kada se dočekuje nova godina i sutradan svetkovalo kao mali Božić, da se potvrde sve one radnje koje su bile jako važne za jedno agrarno, stočarsko društvo, kakvo smo bili do skora.

Voditelj

Da li se još negde u svetu dočekuje noćas u ponoć nova godina?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Pa sve pravoslavne crkve koje računaju vreme po Julijanskom kalendaru, mogu samo da pomenem ono što je za nas najznačajnije, a to je Ruska pravoslavna crkva isto meri vreme po Starojulijanskom kalendaru. Isto tako Svetogorska crkva, onda Jermenska, ima još nekoliko zajednica koje su ostale na Starojulijanskom kalendaru. Ono što jeste za nas važno to je da se nekako nakon Drugog svetskog rata, ali čini mi se negde polovinom šezdesetih, sedamdesetih godina, kada je bilo zabranjeno slavljenje ove nove godine, da su tada bile pogotovo u urbanim sredinama onako dosta velike fešte i svetkovine dočekivanja tajno jer ono što mi pričamo da se branio Božić, da se branila svetkovina i krsna slava, na terenu možemo da vidimo da se ipak to praznovalo, ali da se ova nova godina branila i tajno proslavljala.

Voditelj

Onda možemo da kažemo da ta zabrana nekako nije uspela, ljudi su se zamračivali i smišljali rođendane, upravo je neko navodno bio rođen baš na današnji dan pa su zato bile organizovane navodno rođendanske proslave, u stvari su to bili pravi dočeci nove godine.

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Jeste, i po Beogradu i po većim gradovima u tom nekom periodu, sedamdesetih, osamdesetih i kafane koje su radile do 11 sati pa su se zamračivale i nastavljeno je sa dočekivanjem nove godine. Za jedno agrarno, stočarsko društvo kakvo smo bili, nama nova godina nije značila ništa, obeležavao se Božić, dakle potvrda početka početaka sada novog leta, novog vegetacionog doba što je bilo važno.

Voditelj

Da li su neki posebni običaji bili vezani za dočekivanje Srpske nove godine, dakle svi znamo za Božić šta se radi ili bi trebalo da znamo ali mlađe generacije, pogotovo deca, prva asocijacija za Novu godinu je Deda mraz i pokloni, da li se sve to isto odnosi na Srpsku novu godinu?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Ne, pošto smo rekli da je to mali Božić, ono što se činilo o Božiću, dakle badnjak koji se stavljao da pregori pa su određeni ugarci čuvani i iznošeni večeras. Onda glavna pečenica ostavljala se i iznosila se na novu godinu isto na trpezu i određena hrana, opet to je jedan miks i ono što je za Badnji dan i ono što je bilo za Božić je pripremano. E sada imamo negde u nekim krajevima, pošto je sutra i praznik Sveti Vasilije, da su se spremali posebni kulturni kolači koji se nazivaju Vasilice. To je primer u Južnom Banatu ili Istočnoj Srbiji i negde je to jedan kolač a negde ima više tih kolača, koliko ima ukućana. Isto tako u

Datum: 13.01.2015
Medij: Pink
Emisija: Dobro jutro
Autori: Redakcija
Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Kraj	Trajanje
Emisija	13.01.2015 07:00:00	13.01.2015 12:00:00	300:00
Prilog	13.01.2015 07:58:00	13.01.2015 08:11:11	13:11

Naslov: Gost Vesna Marjanović

4037

pravoslavnim zajednicama, na primer u Makedoniji kada se priprema za doček Julijanske nove godine, priprema se isto kulturni kolač koji je nekako sličan našoj česnici, pa se stavljaju pare i ko izvuče taj će biti napredan i bogat u narednoj godini. I dole u Pčinjskom delu, u okolini Vranja, Makedoniji i Zapadnoj Bugarskoj idu povorke maskirane koledara koje su zadržane i kod Srba i kod Makedonaca i kod Bugara i tu noć obilaze domaćinstva i skupljaju darove. Dakle nešto slično onim koledarima koji se kod nas pojavljuju o Badnjem danu pa sve do Bogojavljenja.

Voditelj

Za Novu godinu danas kitimo jelku, da li postoji neki običaj koji je vezan za Srpsku novu godinu?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Nemamo ništa posebno sem tih malih simbola koji su sačuvani od badnjaka. Badnjak je kulturno drvo, koje je posvećeno sa jedne strane pretcima, naravno crkva ima i svoje tumačenje, ali se verovalo da u hrastu obitavaju duše predaka, na neki način izaziva određeno poštovanje i to se potvrđivalo u ovoj noći između 13. i 14. januara.

Voditelj

Već smo pomenuli jedan od simbola Nove godine, a to je Deda mraz, da li je za Srpsku novu godinu i ranije bio važan običaj darivanja dece kako bi se deca radovala i kako bi tako radosna ulazila u novu godinu?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Za Julijansku novu godinu nema posebnog darivanja jer je sve to činjeno o Božiću i uvek se verovalo da treba darivati posebno decu, deca kao kopča, oni na kojima ostaje i određena tradicija porodična i uopšte na kojima počiva društvo. I taj dar jeste jedna vrsta komunikacije gde se potvrđuje prenos određenih kulturnih vrednosti. Tako da na ovu novu godinu ne, ali mi sada imamo, to je neka vrsta novih običaja gde sada i u crkvi se dobijaju određeni darovi, određene pravoslavne crkve se organizuju pa daruju decu nakon službe ili kod kuće, sada već zavisi od porodice do porodice jer i ova Julijanska nova godina je u stvari izražavanje identiteta. Mi smo počeli, pogotovo devedesetih godina krajem prošlog veka da nekako na određen način više izražavamo i da nekako ukažemo na svoju posebnost u odnosu na druge zajednice u regionu.

Voditelj

Kada je čovek imao potrebu da nešto posebno izražava ili više izražava, kako vi kažete, da li kada postoji opasnost da dođe do krize identiteta, onda nekako podebljavamo određena slova.

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Upravo to, sa jedne strane možemo to da gledamo i kao ekspanziju neke vrste onog ekstremnog nacionalizma, ali sa druge strane sve ono što se branilo na neki način ima potrebu sada da se iskazuje i da se pokazuje kako je postalo liberalnije. Tako da ta integracije, to praznovanje, pa vidite da je i pre par godina bilo reči da će da se uvede i kao državni praznik, što na sreću nije zaživelo.

Voditelj

Zašto kažete na sreću?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Pa zato što smo mi prihvatili građanski kalendar, što je vezano za crkvu, što je ono vezano za Starojulijanski kalendar i za odnos crkve prema računanju vremena a ne onome što mi kao građansko društvo nastojimo da postignemo.

Voditelj

Koliki je onda značaj obeležavanja Srpske, odnosno Pravoslavne nove godine za vernike?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Ja ne bih govorila Srpske, ali ova Julijanska nova godina ona jeste značajna, pogotovo za one koji svetkuju Svetog Vasilija kao krsnu slavu sa jedne strane, sa druge strane jeste deo identiteta, da znamo o našem pravoslavlju, o našoj crkvi kakav je kalendar prisutan. Mi smo jedno multinacionalno društvo, tako da iako je većinski narod ne treba nametati određene obrasce ponašanja koji nisu primereni svim stanovnicima.

Voditelj

Ali čekajte da li namećemo ili ne određene obrasce ponašanja jer za zvaničnu Novu godinu nismo imali nikakve koncerte i nikakve pozive na masovna okupljanja, u našem multietničkom društvu, a već večeras skoro svuda imamo velike koncerte, najpoznatije zvezde koje će zabavljati ljude, imaćemo vatromet, u

Datum: 13.01.2015
Medij: Pink
Emisija: Dobro jutro
Autori: Redakcija
Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Kraj	Trajanje
Emisija	13.01.2015 07:00:00	13.01.2015 12:00:00	300:00
Prilog	13.01.2015 07:58:00	13.01.2015 08:11:11	13:11

Naslov: Gost Vesna Marjanović

1193

ponoć se svuda služe liturgije, sada bez uvrede i bez želje da uvredimo one koji slave večeras ali dakle na zvanično nepriznatu u ime države novu godinu mi je mnogo više slavimo i mnogo više volimo od one koju republika Srbija zvanično priznaje, jel tako? Više slavimo ovu?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Jeste, ne samo republika Srbija nego onaj građanski kalendar koji je svet prihvatio. Ovo jeste primereno crkvi ali mi nismo društvo koje je isključivo okrenuto crkvi i nisu svi vernici. Dakle ovo je samo jedan odraz našeg shvatanja stvarnosti i ponašanja, isticanja, sada ne znam, vreme će reći da li je to ekstremni nacionalizam ili samo želja da pokažemo i tu deo sopstvenog identiteta.

Voditelj

A šta je od ta dva?

dr. Vesna Marjanović, muzejski savetnik u Etnografskom muzeju

Pa ja mislim da je ono prvo, jer ono što jeste i crkva i država imaju svoj život, nisu svi vernici, pogotovo danas u savremenom domu i način shvatanja stvarnosti, tako da mislim da ne treba na tako agresivan način nametati određene stavove većinskog naroda, ja sam pre na ovoj prvoj strani.

Voditelj

Puno vam hvala što ste bili gost našeg programa i hvala vam na objašnjenima.

Datum: 13.01.2015
Medij: TV Studio B
Emisija: Beograde dobar dan
Autori: Redakcija
Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Kraj	Trajanje
Emisija	13.01.2015 17:00:00	13.01.2015 18:00:00	60:00
Prilog	13.01.2015 17:36:00	13.01.2015 17:42:55	6:55

Naslov: Gostovanje Vesne Marjanović

27

Gostovanje Vesne Marjanović

Datum: 13.01.2015

Medij: N1

Emisija: Dnevnik, N1

Autori: Redakcija

Teme: Etnografski muzej Srbije

	Početak	Kraj	Trajanje
Emisija	13.01.2015 19:00:00	13.01.2015 19:30:00	30:00
Prilog	13.01.2015 19:23:00	13.01.2015 19:29:36	6:36

Naslov: Doček Pravoslavne srpske Nove godine

36

Doček Pravoslavne srpske Nove godine

Datum: 13.01.2015 09:19

Medij: rs.n1info.com

Link: <http://rs.n1info.com/a27196/Video/Zasto-je-senlucenje-opasno.html>

Autori:

Teme: Etnografski muzej Srbije

Naslov: Zašto je šenlučenje opasno?

238

Iako je zakonom zabranjeno, mnogi u Srbiji i dalje ne odustaju od šenlučenja odustaju. U Etnografskom muzeju kažu da su sličnu tradiciju imali i drugi narodi, dok sveštenici kažu da je pucanje za praznike nije crkveni običaj. Izvor: N1info